

การเปรียบเทียบความรู้และพฤติกรรมการจัดการการเงินส่วนบุคคลก่อนและหลังเรียนรายวิชาการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Comparison of Knowledge and Behaviors of Prince of Songkla University Students in Personal Financial Planning Before and After Attending a Personal Finance Course

กลางใจ แสงวิชิต^{1*}, ธนาวุธ แสงกาศนีย์¹, พรทิพย์ จิระธำรง¹, พเนิน อินทะระ¹, ศรสนีย์ สังข์สุวรรณ¹, และ ภูมิ ชี้เจริญ¹

Klangjai Sangwichitr^{1*}, Thanawut Saengkassanee¹, Porntip Jirathumrong¹, Panern Intara¹, Sansanee Sangsuwan¹, and Poom Cheejaroen¹

Abstract

The purpose of this study was to compare knowledge and behaviors in personal financial planning of Prince of Songkla University students who enrolled in a 473-199 Personal Finance course. This study utilized one group pretest and posttest method designed to collect data from 221 students who took the course in the second semester, 2017. The data were analyzed using t-test and chi-square. The results showed that the posttest score was significantly higher than that of the pretest in both personal financial planning knowledge and behavior. Moreover, there was a significant relationship between the level of study and personal financial planning knowledge.

¹ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90112

¹Department of Business Administration, Faculty of Management Sciences, Prince of Songkla University, Hatyai District, Songkhla Province 90112

*ผู้ให้การติดต่อ (Corresponding e-mail: klangjai.s@psu.ac.th)

รับบทความวันที่ 22 มกราคม 2562 แก้ไขวันที่ 11 พฤษภาคม 2562 รับลงตีพิมพ์วันที่ 8 กรกฎาคม 2562

Keywords: *Personal Financial Planning, Personal Finance, Personal Finance Behavior, Personal Finance Knowledge*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจ และพฤติกรรมการจัดการการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษา ก่อนและหลังลงทะเบียนเรียนวิชา 473-199 การเงินส่วนบุคคล (Personal Finance) เก็บข้อมูลโดยวิธีการวิจัยแบบหนึ่งกลุ่มที่มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน จากนักศึกษจำนวน 221 คน ที่เข้าเรียนรายวิชาดังกล่าวในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2560 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ T-test และ Chi Square ทั้งนี้ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความรู้และพฤติกรรมการจัดการการเงินส่วนบุคคลหลังเรียน วิชาการเงินส่วนบุคคลดีกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ ยังพบว่าชั้นปีมีความสัมพันธ์กับความรู้อการจัดการการเงินส่วนบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: *การจัดการการเงินส่วนบุคคล การเงินส่วนบุคคล พฤติกรรมการเงินส่วนบุคคล ความรู้การเงินส่วนบุคคล*

บทนำ

ภาวะเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงในหลายรูปแบบทั้งเศรษฐกิจแบบรุ่งเรืองหรือเศรษฐกิจแบบถดถอย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเศรษฐกิจจะอยู่ในภาวะใด บุคคลย่อมจำเป็นต้องมีรายได้และมีการใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเงินส่วนบุคคลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อย่างไรก็ตาม ในช่วงที่เศรษฐกิจถดถอยย่อมมีโอกาสมากขึ้นที่บุคคลจะได้รับผลกระทบทางลบจากภาวะเศรษฐกิจดังกล่าว หากบุคคลมีรายได้ที่ไม่เพียงพอสำหรับรายจ่าย โดยเฉพาะรายจ่ายที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีพ บุคคลดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะก่อหนี้ส่วนบุคคลหรือหนี้ครัวเรือนเพื่อนำเงินมาใช้จ่าย หนี้ครัวเรือนดังกล่าวคือภาระผูกพัน และจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตในอนาคตเช่นกัน และในที่สุดภาระหนี้สินที่สูงเกินไปรวมทั้งหนี้สินที่ไม่จำเป็นจะทำให้ความมั่งคั่งของบุคคลดังกล่าวลดน้อยลง

ความมั่งคั่งสะท้อนจากการที่บุคคลมีทรัพย์สินมากกว่าหนี้สิน ซึ่งถือเป็นเป้าหมายสำคัญที่คนส่วนใหญ่ต้องการ การที่บุคคลจะสามารถสร้างความมั่งคั่งให้กับตนเองได้นั้น ปัจจัยสำคัญ คือ ต้องมีวินัยทางการเงิน และมีการวางแผนทางการเงิน ซึ่งการวางแผนทางการเงิน เป็นกระบวนการประเมินตนเอง การสรรค์สร้างแผน และการนำแผนทางการเงินของแต่ละบุคคลไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายทางการเงินที่แต่ละบุคคลต้องการภายใต้เงื่อนไขเฉพาะของแต่ละบุคคล การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลจะทำให้เกิดความสมดุลและก่อให้เกิดความมั่งคั่งในชีวิต ทั้งนี้ ทักษะสำคัญของการเงินส่วนบุคคล ประกอบด้วย การรู้จักหาเงิน (How to Earn) การรู้จักออมเงิน (How to Save) การรู้จักใช้เงิน (How to Spend) และการรู้จักทำให้เงินงอกเงย (How to Invest) (กฤษฎา เสกตระกูล, 2553; รัชนิกร วงศ์จันทร์, 2555)

บุคคลโดยทั่วไปย่อมรับว่าความมั่งคั่งจะนำมาซึ่งคุณภาพชีวิตตามระดับที่ตนเองต้องการ แต่ปัญหาสำคัญประการหนึ่ง คือ คนส่วนใหญ่มองว่าการวางแผนทางการเงินเป็นเรื่องไกลตัว เป็นเรื่องระยะยาว เป็นเรื่อง

ที่ยุ่ยากและเกี่ยวข้องกับกลุ่มบุคคลในช่วงวัยที่กำลังมีรายได้จากการทำงานเท่านั้น ซึ่งความจริง คือ การวางแผนการเงินเป็นเรื่องใกล้ตัวและเกี่ยวข้องกับบุคคลทุกช่วงอายุ เพราะการวางแผนการเงินครอบคลุมทั้งการวางแผนรายได้และค่าใช้จ่าย การออม การลงทุน หนี้สินส่วนบุคคล การบริหารความเสี่ยงและการประกัน การวางแผนภาษี รวมทั้งการวางแผนเกษียณอายุ ซึ่งบทความเรื่องหลุมพรางที่ควรเลี่ยง: เกษียณไม่ใช่เรื่องใกล้ตัวของนิตยสารการเงินธนาคาร (2560) ได้กล่าวไว้ว่าคนส่วนใหญ่ทราบดีว่าการวางแผนเกษียณเป็นเรื่องสำคัญ แต่การที่บุคคลยังไม่เริ่มลงมือทำเพราะมีความเชื่อว่าการวางแผนเกษียณอายุเป็นเรื่องของกลุ่มคนที่มีอายุมากแล้ว โดยความจริงแล้วหากบุคคลเริ่มเก็บเงินในระยะยาวให้เป็นระบบ ก็จะเป็นการเพิ่มโอกาสที่จะบรรลุเป้าหมายทางการเงินและนำไปสู่ความมั่งคั่ง

สำหรับบุคคลที่อยู่ในวัยศึกษา ส่วนใหญ่ยังไม่มียาได้เป็นของตนเอง ซึ่งที่มาของรายได้ส่วนใหญ่มาจากพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง เป้าหมายในการใช้จ่ายของบุคคลในวัยนี้ คือ เพื่อซื้อของใช้ส่วนตัวทั้งที่จำเป็นและไม่จำเป็น รวมทั้งใช้เพื่อการท่องเที่ยว ดังนั้น การวางแผนทางการเงินที่เหมาะสมกับคนกลุ่มนี้ คือ ต้องสร้างวินัยการออมเพื่ออนาคตที่มั่นคง เพราะหากบุคคลวัยนี้มีวินัยการออมที่ดีแล้ว ถือเป็นการสร้างต้นทุนชีวิตให้พร้อมก่อนเรียนจบ และจะทำให้ในช่วงอายุต่อ ๆ ไป สามารถวางแผนทางการเงินได้ง่ายและเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งใจ

จากมูลเหตุข้างต้น สาขาการเงิน ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ เล็งเห็นความสำคัญของความรู้ด้านการจัดการการเงินส่วนบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับภารกิจสำคัญประการหนึ่งของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่เน้นว่าความรู้ด้านการเงินส่วนบุคคลควรเป็นทักษะพื้นฐานสำหรับคนรุ่นใหม่ ควรถ่ายทอดและปลูกฝังให้กับนักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาในการก้าวเข้าสู่การเป็นประชาชนที่มีคุณภาพและมีความมั่งคั่ง เพื่อที่จะมีส่วนช่วยให้เศรษฐกิจมีความมั่นคงในอนาคต สาขาวิชาการเงิน ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ จึงเปิดรายวิชา 473-199 การเงินส่วนบุคคล เป็นรายวิชาศึกษาทั่วไป (General Education) หรือวิชาเลือกเสรี (Elective Course) เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาทุกคน ภายในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สามารถลงทะเบียนเรียนได้ โดยคาดหวังให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีความพร้อมทั้งด้านความรู้ทางวิชาการประยุกต์ใช้ เพียงพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรมในการจัดการการเงินส่วนบุคคล รวมถึงสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่อาจจะเกิดขึ้น อันจะเป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างความมั่งคั่งให้แก่ตนเอง และสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจโดยภาพรวมได้ ทั้งนี้ การจัดการเรียนการสอนตลอดระยะเวลา 5 ภาคการศึกษาที่ผ่านมา มีนักศึกษาจากหลากหลายคณะภายในวิทยาเขตหาดใหญ่ ได้แก่ คณะแพทยศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะการแพทย์แผนไทย คณะเศรษฐศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ เป็นต้น ลงทะเบียนเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมในการจัดการการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษา โดยเปรียบเทียบก่อนและหลังเรียนวิชา 473-199 การเงินส่วนบุคคล ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2560 เพื่อสะท้อนว่าการเรียนวิชานี้ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้และพฤติกรรมในการจัดการการเงินส่วนบุคคลที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมการจัดการการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษา ก่อนและหลังลงทะเบียนเรียนวิชา 473-199 การเงินส่วนบุคคล ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2560
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้การจัดการการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษา

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ

บลูม (1971, อ้างถึงใน สิริพร ลาภพานิชกุล, 2558) กล่าวว่า ความรู้ (Knowledge) คือ ความสามารถในการจำเรื่องราว ทฤษฎี และประสบการณ์ต่าง ๆ ได้ โดยความรู้นี้อาจแยกออกเป็นความรู้เฉพาะสิ่ง ความรู้ในเรื่องระเบียบการ และความรู้เรื่องสากล เป็นต้น ความเข้าใจ (Comprehension) คือ ความสามารถและทักษะในการจับใจความสำคัญของเรื่องราวต่าง ๆ ได้ สามารถที่จะเปรียบเทียบและยืนยันต่อเฉพาะจุดสำคัญได้ และสามารถที่จะคาดคะเนสิ่งที่เกิดขึ้นได้จากการกระทำหรือการประเมินค่าได้ นอกจากนี้ จันทรทิพย์ ชูสมภพ (2539) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า หมายถึง ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ และโครงสร้างที่มนุษย์ได้รับจากการศึกษาค้นคว้า ประสบการณ์ การสังเกต และเก็บสะสมไว้ในระดับของความจำได้ สามารถเข้าใจ เปรียบเทียบ ตีความ และนำไปประยุกต์ใช้ ในขณะเดียวกันพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546) ได้ให้ความหมายว่า ความรู้ หมายถึง สิ่งที่สั่งสมจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะ หรือหมายถึง ความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากประสบการณ์ และอาจได้รับมาจากการได้ยิน ได้ฟัง การคิด หรือการปฏิบัติ นอกจากนี้ เกษม วัฒนชัย (2544) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า หมายถึง การรวบรวมความคิดของมนุษย์ จัดให้เป็นหมวดหมู่และประมวลสาระที่สอดคล้องกัน โดยนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ดังนั้น สิ่งที่เป็นสาระที่สอดคล้องกัน โดยนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ จึงเป็นสิ่งที่เป็นสาระในระบบข้อมูลข่าวสาร จากแนวคิดข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ความรู้ ความเข้าใจ หมายถึง ข้อเท็จจริง ข้อมูลข่าวสาร ที่บุคคลได้รับจากการสังเกต เรียนรู้ ประสบการณ์ ทั้งในสิ่งที่เฉพาะเจาะจงและทั่วไป โดยเก็บรวบรวมสะสมในรูปของความจำที่สามารถนำมาเป็นองค์ประกอบ เพื่อการตัดสินใจในการกำหนดพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลได้

การวัดระดับความรู้

ศุภกนิษฐ์ พลไพรินทร์ (2540, อ้างถึงใน กมลรัตน์ อายุวัฒน์, 2553) ได้กล่าวถึง การวัดความรู้ว่าเป็นการวัดระดับความจำ ความสามารถในการคิด เข้าใจกับข้อเท็จจริงที่ได้รับจากการศึกษา และประสบการณ์เดิม โดยผ่านการรวบรวมและสะสมไว้ ซึ่งสามารถทดสอบได้ด้วยแบบทดสอบที่ดี ผ่านการทดสอบคุณภาพแล้ว โดยจะแยกคนที่มีความรู้กับไม่มีความรู้ออกจากกันได้ระดับหนึ่ง นอกจากนี้ สุมาลี จันทรชลอ (2542) ได้รวบรวมแนวความคิดโครงสร้างของความรู้ 6 ชั้น จากชั้นตอนที่ง่ายที่สุด ไปยังชั้นที่ยากและซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งเป็นความรู้ในพฤติกรรมการเรียนรู้กลุ่มพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ตามแนวคิดของ บลูม และคณะ สามารถสร้างแบบทดสอบเพื่อวัดความสามารถในแต่ละชั้น ได้ดังนี้

1. วิธีการวัดระดับความรู้หรือความจำ เป็นการวัดความสามารถขั้นต่ำสุด การถามเพื่อวัดสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการให้ระลึกถึง (Recall) ทั้งในสิ่งที่เฉพาะเจาะจงและทั่วไป คำถามที่ใช้วัดในระดับนี้ ได้แก่ (1) ข้อคำถามวัดความจำเนื้อเรื่อง (2) ข้อคำถามวัดความจำวิธีดำเนินการ และ (3) ข้อคำถามวัดความจำความรู้รวบยอด

2. วิธีการวัดระดับความเข้าใจ เป็นการวัดความสามารถที่สูงกว่าความรู้หรือความจำ แต่ผู้ตอบยังคงมีความรู้ความจำ เป็นพื้นฐานมาก่อน จึงจะมีความเข้าใจ คำถามจะไม่ถามตรงจากตำราหรือสิ่งที่สอนไว้ แต่โยงความรู้ที่เรียนมาสัมพันธ์กับคำถาม แล้วเปลี่ยนเป็นคำตอบใหม่ ภาษาหรือสำนวนใหม่ รูปแบบใหม่ ๆ คำถามที่ใช้วัดในระดับนี้ ได้แก่ (1) ข้อคำถามที่วัดความสามารถในการแปลความ (2) ข้อคำถามวัดความสามารถในการตีความ และ (3) ข้อคำถามวัดความสามารถในการแปล

3. วิธีการวัดระดับการนำไปใช้ (Application) เป็นการวัดความสามารถในการนำความรู้ ความเข้าใจ มาประยุกต์ใช้หรือแก้ปัญหาในเหตุการณ์หรือสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม คำถามที่ใช้วัดในระดับนี้ ได้แก่ ข้อคำถามวัดการนำไปใช้

4. วิธีการวัดระดับวิเคราะห์ (Analysis) เป็นการวัดความสามารถในการแยกแยะหรือแจกแจงรายละเอียดของเรื่องราว ความคิด การปฏิบัติ ออกเป็นระดับย่อย ๆ โดยอาศัยหลักการ หรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อค้นพบข้อเท็จจริง และคุณสมบัติบางประการ คำถามที่ใช้วัดในระดับนี้ ได้แก่ (1) ข้อคำถามวัดการวิเคราะห์ความสำคัญ (2) ข้อคำถามวัดการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และ (3) ข้อคำถามวัดการวิเคราะห์หลักการ

5. วิธีการวัดระดับสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นการวัดความสามารถในการรวบรวมและผสมผสานรายละเอียดปลีกย่อยของข้อมูล สร้างเป็นสิ่งใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม ความสามารถดังกล่าวเป็นพื้นฐานของการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คำถามที่ใช้วัดระดับนี้ ได้แก่ (1) ข้อคำถามวัดการสังเคราะห์ข้อความ (2) ข้อคำถามวัดการสังเคราะห์แผนงาน และ (3) ข้อคำถามวัดการสังเคราะห์ความสัมพันธ์

6. วิธีการวัดระดับประเมินค่า (Evaluation) เป็นการวัดความสามารถในการสรุปคุณค่าหรือดีราคาเกี่ยวกับ เรื่องราว ความคิด พฤติกรรม ว่าดี-เลว เหมาะ-ไม่เหมาะ เพื่อจุดประสงค์บางประการ คำถามที่ใช้วัดระดับนี้ ได้แก่ (1) ข้อคำถามวัดการประเมินโดยเกณฑ์ภายใน และ (2) ข้อคำถามวัดการประเมินโดยเกณฑ์ภายนอก

สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยวัดระดับความรู้ในขั้นที่ 1 คือ ขั้นความจำ เป็นการวัดความสามารถขั้นต่ำสุด ถามเพื่อวัดสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการให้ระลึกถึง ทั้งในสิ่งที่เฉพาะเจาะจงและทั่วไป เนื่องจากรายวิชานี้เป็นรายวิชาเลือกเสรีที่นักศึกษาทุกคณะของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ทั้งที่มีพื้นฐานทางการเงินและไม่มีพื้นฐานทางการเงินก็สามารถลงทะเบียนเรียนได้ โดยผู้วิจัยเลือกใช้แบบสอบถามวัดความรู้เกี่ยวกับการจัดการการเงินส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนการเงิน การบริหารรายรับ-รายจ่าย การบริหารการออม การบริหารหนี้สิน การลงทุน การบริหารความเสี่ยงและการวางแผนประกันภัย การวางแผนภาษีส่วนบุคคล และการวางแผนเกษียณ

พฤติกรรม

Cronbach (1963, อ้างถึงใน ภาณุวัฒน์ กองราช, 2554) กล่าวว่า พฤติกรรมเป็นการกระทำของบุคคล ซึ่งประกอบด้วย ความมุ่งหมาย ความพร้อม สถานการณ์ การแปลความหมาย การตอบสนอง ผลของการกระทำนั้น ๆ และปฏิกิริยาต่อผลของการกระทำในกรณีที่ผลลัพธ์ไม่ได้เป็นตามที่คาดหวังไว้

หากพิจารณาถึงพฤติกรรมการเงินส่วนบุคคล จะหมายถึง การกระทำหรือการตัดสินใจทางการเงินเพื่อตอบสนองเป้าหมายทางการเงินที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคลนั่นเอง (สฤณี อาชวานันทกุล, 2556)

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเงินส่วนบุคคล

การศึกษาของ สนทยา เขมวิรัตน์, ดวงใจ เขมวิรัตน์, ธาณี คงเพชร, และ พรประภา แสงสินเจริญชัย (2555) ที่พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการจัดการการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการการเงินส่วนบุคคลอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานของ วิภาดา สุขสวัสดิ์ (2558) ที่พบว่า ความรู้ความเข้าใจของผู้เสียภาษีอากรมีผลต่อทัศนคติการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และยังพบว่า ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้านการแสดงรายได้ ค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อน และการคำนวณภาษี มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในขณะที่เดียวกันการศึกษารัฐนิกร วงศ์จันทร์ (2555) พบว่า นักศึกษาที่เรียนวิชาการเงินส่วนบุคคล มีคะแนนเฉลี่ยความตระหนักในการวางแผนการเงินส่วนบุคคล และพฤติกรรมในการบริหารการเงินในปัจจุบันของนักศึกษาก่อนและหลังการเรียนวิชาการเงินส่วนบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยการเรียนวิชาการเงินส่วนบุคคลมีผลทำให้นักศึกษามีความตระหนักในการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพิ่มขึ้น และมีพฤติกรรมในการบริหารการเงินในปัจจุบันดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรวีร์ นันทชัยพุกษ์ (2558) ที่พบว่า ความรู้ทางการเงิน ทัศนคติและพฤติกรรม รวมถึงความรู้ทางการเงินด้านประกันภัยและการลงทุน มีลักษณะจำเป็นต่อการตัดสินใจทางการเงินที่ดีและการมีพฤติกรรมทางการเงินที่ดี ดังนั้น หากมีการพัฒนาระดับความรู้ทางการเงิน ปรับแนวคิดทัศนคติ และความรู้เพิ่มเติมด้านประกันภัยและการลงทุนให้เพิ่มขึ้น ก็ย่อมส่งผลให้มีพฤติกรรมทางการเงินที่ดีขึ้นตามไปด้วย ในขณะที่ ศิริวรรณ ว่องวีระวุฒิ และ บุญชริก ศิริกิจจาจร (2553) กลับพบว่า การเรียนวิชาการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษาปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ ไม่ได้มีผลต่อพฤติกรรมของนักศึกษา

พฤติกรรมการเงินส่วนบุคคล

กิจติพร สิทธิพันธุ์ (2553) พบว่า ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคล คือ การศึกษาและการประกอบอาชีพ มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ในด้านกรอบระยะเวลาที่กำหนดและรูปแบบในการวางแผนทางการเงินของประชาชน โดยข้อมูลปัจจัยที่มีอิทธิพล คือ ปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ปัจจัยด้านความรู้เรื่องความเข้าใจในการวางแผนการเงิน ปัจจัยด้านภาวะเศรษฐกิจ มีอิทธิพลในด้านวัตถุประสงค์ของการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ซึ่งผลการศึกษาของ สุพานี ไสพร (2548) พบว่า อุปสรรคในการวางแผนทางการเงิน คือ ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันที่สูงขึ้น รองลงมา คือ รายได้ไม่เพียงพอ และประชากรส่วนใหญ่มีการวางแผนด้านการออมและการกู้เพื่อที่อยู่อาศัย แต่ไม่มีการวางแผนด้านการลงทุน นอกจากนี้ ศิริวรรณ มนอัคระผดุง และ พิทักษ์ ศิริวงศ์ (2559) ได้สัมภาษณ์เชิงลึกกับข้าราชการระดับผู้บริหารของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ที่จะเกษียณในปีพ.ศ. 2559 - 2563 จำนวนทั้งสิ้น 9 คน เกี่ยวกับการเตรียมตัวเกษียณอายุ

ซึ่งส่วนหนึ่งของข้อสรุปเชิงทฤษฎีระบุว่า หากผู้เกษียณสามารถวางแผนการเงิน เพื่อให้มีเงินออมเพียงพอสำหรับยามเกษียณและปลดภาระหนี้สินได้ ผู้เกษียณจะมีความสุขหลังการเกษียณอายุ และการวางแผนเกษียณ หากมีการวางแผนตั้งแต่เพิ่งเริ่มอายุราชการ ผู้วางแผนจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความมั่นคงในการใช้ชีวิตหลังเกษียณ ซึ่งผลวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ธนาคารแห่งประเทศไทย (2557) ที่ระบุว่า ผู้วางแผนเกษียณควรเริ่มวางแผนและลงทุนให้เร็ว เพื่อเพิ่มโอกาสในการประสบความสำเร็จตามแผนการลงทุนเพื่อการเกษียณ และหากผู้วางแผนเกษียณคาดการณ์ว่าจะดำรงชีวิตเป็นระยะเวลาอันยาวนานภายหลังเกษียณอายุ ก็ยิ่งควรลงทุนให้เร็วขึ้น แต่ในทางกลับกันหากผู้เกษียณวางแผนการเงินเพื่อยามเกษียณช้า หรือมีระยะเวลาในการลงทุนไม่มากนัก จะมีโอกาสไม่มากที่จะประสบความสำเร็จตามแผนการลงทุน อย่างไรก็ตาม วิวรรณธราทิรัฐโชติ (2555) ได้ระบุว่า ผู้ที่เพิ่งเริ่มต้นทำงานยังไม่ให้ความสำคัญกับการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณมากเท่าที่ควร และมักจะลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความปลอดภัยสูงหรือสินทรัพย์ที่มีอัตราผลตอบแทนต่ำ เช่น เงินฝากธนาคาร พันธบัตรรัฐบาล สลากออมสิน หรือหุ้นกู้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับการมีระยะเวลาการลงทุนที่ยาวนาน ที่ควรลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงปานกลาง-สูง เช่น หุ้นสามัญ เป็นต้น

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการเงินส่วนบุคคล ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 360 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการเงินส่วนบุคคลและมีการตอบแบบสอบถามก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชาอย่างครบถ้วน จำนวน 221 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 61.39 ของจำนวนประชากรทั้งหมด

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

แบบสอบถามส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา ประกอบด้วย เพศ คณะ ชั้นปีที่ศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว รายได้เฉลี่ยต่อเดือน รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพของผู้ปกครอง ทั้งนี้ คำถามเป็นคำถามปลายปิด (Closed-Ended Question) มีลักษณะเป็นคำถามแบบหลายตัวเลือก (Determinant-Choice Question) โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงข้อเดียว

แบบสอบถามส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจในการจัดการการเงินส่วนบุคคล ประกอบด้วย การวางแผนทางการเงิน การบริหารรายได้และค่าใช้จ่าย การบริหารหนี้สิน การออมและการลงทุน การบริหารความเสี่ยง และการวางแผนประกันภัย การวางแผนภาษีส่วนบุคคล และการวางแผนเกษียณ ซึ่งคำถามทั้งหมดเป็นคำถามปลายปิด มีลักษณะเป็นคำถามแบบ 2 ตัวเลือก (Simple-Dichotomy Question) จำนวน 46 ข้อ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยคะแนนความถูกต้อง

แบบสอบถามส่วนที่ 3 พฤติกรรมในการจัดการการเงินส่วนบุคคล ประกอบด้วย การวางแผนทางการเงิน การบริหารรายได้และค่าใช้จ่าย และการออม ซึ่งคำถามเป็นคำถามปลายปิด จำนวน 16 ข้อ โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) โดยใช้การวัดระดับการปฏิบัติ ซึ่งมี 6 ตัวเลือก

โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงข้อเดียว และมีคำถามเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และรูปแบบการออม เป็นคำถามปลายเปิด ที่สามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

แบบสอบถามส่วนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิด (Opened-Ended Question) สำหรับให้นักศึกษาระบุถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรายวิชาการเงินส่วนบุคคล

ทั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ใช้ในการศึกษา นอกจากนี้ ยังมีการทดสอบค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.834

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ Chi-Square และ t-test

ผลการวิจัย

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง คณะวิทยาการจัดการ ศึกษาชั้นปีที่ 4 มีสมาชิกในครอบครัวจำนวน 3 - 4 คน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 - 10,000 บาท มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท และมีผู้ปกครองรับราชการหรือเป็นพนักงานของรัฐ

การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษา

จากผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการการเงินส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจด้านการบริหารรายได้รายจ่าย ด้านการบริหารหนี้สิน ด้านการออม ด้านการลงทุน ด้านการวางแผนภาษีส่วนบุคคล และด้านการวางแผนเกษียณแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้โดยภาพรวมดีขึ้นหลังจากได้เรียนวิชาการเงินส่วนบุคคล ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษา

ความรู้ความเข้าใจการเงินส่วนบุคคล	ก่อนเรียน		หลังเรียน		df	t	Sig.
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.			
ด้านการวางแผนทางการเงิน	4.1538	.67679	4.1584	.60097	220	-.075	
ด้านการบริหารรายได้รายจ่าย	7.8326	1.45665	8.8009	1.26714	220	-7.417	*
ด้านการบริหารหนี้สิน	3.0045	.96058	3.2353	.94331	220	2.822	*
ด้านการออม	4.6380	1.13426	5.0724	.96963	220	-4.824	*
ด้านการลงทุน	2.9095	.82625	3.2308	.88223	220	-4.278	*

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจการเงินส่วนบุคคล	ก่อนเรียน		หลังเรียน		df	t	Sig.
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.			
ด้านการบริหารความเสี่ยงและการประกันภัย	3.2127	1.04665	3.3303	1.03767	220	1.283	
ด้านการวางแผนภาษีส่วนบุคคล	3.0317	.88620	3.5068	.93235	220	-5.775	*
ด้านการวางแผนเกษียณ	3.7783	.61102	3.8914	.63027	220	-2.107	*

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

การเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษา

จากผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการการเงินส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมด้านการมีรายได้เพียงพอกับการดำรงชีวิต การคำนวณค่าใช้จ่ายก่อนซื้อสินค้า การทราบว่ามีทรัพย์สินและหนี้สินจำนวนเท่าไร การตัดสินใจซื้อสินค้าตามความจำเป็นมากกว่าเงื่อนไขของการจ่ายเงิน การรู้จักบริหารรายจ่ายและเงินออม การทำอาชีพเสริมเพื่อหารายได้เพิ่มเติม การทำบัญชีรายรับรายจ่ายอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนการลงทุนในหลักทรัพย์ต่าง ๆ เพื่อหาผลตอบแทนเป็นรายได้เสริม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับพฤติกรรมโดยภาพรวมดีขึ้นหลังจากได้เรียนวิชาการเงินส่วนบุคคล ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษา

พฤติกรรมการเงินส่วนบุคคล	ก่อนเรียน		หลังเรียน		df	t	Sig.
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.			
รายได้ของท่านมีเพียงพอกับการดำรงชีวิต	3.7330	.82915	3.7873	.95585	220	16.237	*
ท่านคำนวณค่าใช้จ่ายทุกครั้ง ก่อนการซื้อสินค้า	3.6244	1.05276	3.7511	.96604	220	-8.124	*
ท่านทราบว่ามีทรัพย์สินและหนี้สินอยู่เท่าไร	3.6154	1.17610	3.6923	.85034	220	8.146	*
ท่านตัดสินใจซื้อสินค้าตามความจำเป็นมากกว่าความต้องการ	3.5882	3.39487	3.6471	.89562	220	10.608	*

ตารางที่ 2 (ต่อ)

พฤติกรรมการเงินส่วนบุคคล	ก่อนเรียน		หลังเรียน		df	t	Sig.
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.			
ท่านเลือกซื้อสินค้าหรือบริการเพราะมีการลดราคาและ/หรือมีของแถม	3.5656	.89009	3.6199	.85831	220	1.946	
พฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารเหมาะสมกับฐานะของท่าน	3.5475	.75904	3.6199	.83686	220	-1.205	
ท่านตัดสินใจซื้อสินค้าตามความจำเป็นมากกว่าเงื่อนไขของการจ่ายเงิน	3.4977	.82365	3.6154	.83750	220	2.352	*
เมื่อมีรายได้ ท่านจะใช้จ่ายก่อน หากมีเงินเหลือจึงจะออม	3.8914	1.4450	3.3031	1.5472	220	4.008	*
ท่านมีการวางแผนทางการเงินเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนด	2.9638	1.00840	3.4977	.71747	220	1.089	
ท่านกำหนดตามเป้าหมายทางการเงินของตนเองอย่างสม่ำเสมอ	2.7738	1.15343	3.4661	.80621	220	1.662	
ท่านปฏิบัติตามแผนทางการเงินที่ท่านกำหนด	2.7240	.92972	3.4525	1.11345	220	1.553	
ท่านกำหนดสัดส่วนเงินออมไว้อย่างแน่นอน	2.6968	1.02843	3.3801	.97718	220	.462	
เมื่อมีรายได้ ท่านจะออมก่อน จะนำเงินที่เหลือไปใช้จ่าย	2.6697	1.24843	3.2986	1.05806	220	-3.254	*
ท่านเคยทำอาชีพเสริมเพื่อหารายได้เพิ่มเติม	2.3258	1.67406	2.6199	1.16008	220	7.751	*
ท่านมีการทำบัญชีรายรับรายจ่ายอย่างสม่ำเสมอ	2.1719	1.26754	2.5701	1.63785	220	-6.383	*
ท่านเคยลงทุนในหลักทรัพย์ต่าง ๆ เพื่อหาผลตอบแทนเป็นรายได้เสริม	.9412	1.42100	1.6742	1.56458	220	7.817	*

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้การจัดการการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษา

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้การจัดการการเงินส่วนบุคคล พบว่า ชั้นปีมีความสัมพันธ์กับความรู้การจัดการการเงินส่วนบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่เพศและคณะที่เรียนไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้การจัดการการเงินส่วนบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษา

ปัจจัยส่วนบุคคล	19 - 31 คะแนน		31 - 36 คะแนน		37 - 42 คะแนน		χ^2	
	n	(%)	n	(%)	n	(%)		
เพศ ชาย	8	40.00	38	30.40	13	17.11	22.943	
หญิง	12	60.00	87	69.60	63	82.89		
คณะ คณะวิทยาศาสตร์	8	40.00	43	34.40	16	21.05	196.213	
คณะวิศวกรรมศาสตร์	7	35.00	21	16.80	6	7.89		
คณะทรัพยากรธรรมชาติ	0	0.00	0	0.00	3	3.95		
คณะอุตสาหกรรมเกษตร	0	0.00	0	0.00	1	1.32		
คณะแพทยศาสตร์	0	0.00	18	14.40	23	30.26		
คณะเภสัชศาสตร์	0	0.00	1	0.80	0	0.00		
คณะวิทยาการจัดการ	5	25.00	42	33.60	23	30.26		
คณะศิลปศาสตร์	0	0.00	0	0.00	1	1.32		
คณะเศรษฐศาสตร์	0	0.00	0	0.00	1	1.32		
คณะนิติศาสตร์	0	0.00	0	0.00	1	1.32		
คณะสัตวแพทยศาสตร์	0	0.00	0	0.00	1	1.32		
ชั้นปี ปีที่ 1	1	5.00	26	20.80	28	36.84		92.099*
ปีที่ 2	7	35.00	33	26.40	11	14.47		
ปีที่ 3	5	25.00	26	20.80	7	9.21		
ปีที่ 4	7	35.00	37	29.60	30	39.47		
มากกว่าปีที่ 4 ขึ้นไป	0	0.00	3	2.40	0	0.00		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษา

จากผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการการเงินส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจด้านการบริหารรายได้รายจ่าย ด้านการบริหารหนี้สิน ด้านการออม ด้านการลงทุน ด้านการวางแผนภาษีส่วนบุคคล และด้านการวางแผนเกษียณแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ที่ดีขึ้นหลังจากได้เรียนวิชาการเงินส่วนบุคคล ดังแสดงในตารางที่ 1 สอดคล้องกับ รัชนิกร วงศ์จันทร์ (2555) ซึ่งพบว่านักศึกษาที่เรียนวิชาการเงินส่วนบุคคล มีคะแนนเฉลี่ยความตระหนักในการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษา ก่อนและหลังการเรียนวิชาการเงินส่วนบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยการเรียนวิชาการเงินส่วนบุคคลมีผลทำให้นักศึกษามีความตระหนักในเรื่องการจัดการการเงินส่วนบุคคลโดยภาพรวมมากขึ้น ทั้งนี้ หากพิจารณาความรู้ในแต่ละด้าน เช่น ความรู้ความเข้าใจด้านการบริหารรายได้รายจ่ายและด้านการบริหารรายได้ ในมุมมองของผู้วิจัยเห็นว่า สาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้ที่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะการออกแบบวิธีการเรียนการสอนและการวัดผลในรายวิชานี้ ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง เช่น การทำบัญชีรายรับรายจ่ายของตัวเองและครัวเรือน การมอบหมายให้ผู้เรียนจัดทำงบแสดงฐานะการเงินส่วนบุคคลของตัวเอง กระบวนการเรียนการสอนเช่นนี้ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ข้อมูลจริงเพื่อประยุกต์กับแนวคิดที่สำคัญ โดยเฉพาะแนวคิดเรื่องการบริหารรายได้และค่าใช้จ่ายและการจัดทำงบการเงินส่วนบุคคล ซึ่งจัดเป็นวิธีการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและทำให้เกิดความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน สำหรับความรู้ด้านอื่น เช่น ด้านการออม ด้านการลงทุน ด้านการวางแผนภาษีส่วนบุคคล และการวางแผนเกษียณ ผู้วิจัยเห็นว่า การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการออม การลงทุนและภาษีที่ง่ายและสะดวกขึ้น โดยเฉพาะช่องทางสื่อออนไลน์ มีส่วนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชาตรี จารุเดชานนท์ (2557) ที่ได้ระบุว่านักศึกษามีความสนใจที่จะหาความรู้เกี่ยวกับภาษีและการลงทุน นอกจากนี้ ความรู้ด้านการวางแผนภาษีส่วนบุคคลและการวางแผนเกษียณ เป็นเรื่องไกลตัวสำหรับนักศึกษาทำให้มีความรู้ในด้านดังกล่าวน้อย เมื่อเข้าเรียนรายวิชานี้ ทำให้มีความรู้เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

การเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษา

จากผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการการเงินส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมด้านการมีรายได้เพียงพอกับการดำรงชีวิต การคำนวณค่าใช้จ่ายก่อนซื้อสินค้า การทราบว่ามีทรัพย์สินและหนี้สินจำนวนเท่าไร การตัดสินใจซื้อสินค้าตามความจำเป็นมากกว่าเงื่อนไขของการจ่ายเงิน การรู้จักบริหารรายจ่ายและเงินออม การทำอาชีพเสริมเพื่อหารายได้เพิ่มเติม การทำบัญชีรายรับรายจ่ายอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนการลงทุนในหลักทรัพย์ต่าง ๆ เพื่อผลตอบแทนเป็นรายได้เสริม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน สอดคล้องกับ รัชนิกร วงศ์จันทร์ (2555) ซึ่งพบว่านักศึกษาที่เรียนวิชาการเงินส่วนบุคคล มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษา ก่อนและหลังการเรียนวิชาการเงินส่วนบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยการเรียนวิชาการเงินส่วนบุคคลมีผลทำให้นักศึกษามีพฤติกรรมในการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ หากพิจารณาพฤติกรรมในแต่ละประเด็น เช่น การ

มีรายได้เพียงพอกับการดำรงชีวิต การคำนวณค่าใช้จ่ายก่อนซื้อสินค้า และการทำบัญชีรายรับรายจ่ายอย่างสม่ำเสมอ ในมุมมองของผู้วิจัยเห็นว่า สาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมในระดับการปฏิบัติที่แตกต่างกันอาจเป็นเพราะการวางแผนการเงินโดยเฉพาะแผนการเงินระยะยาว จำเป็นต้องอาศัยการมีวินัยของบุคคลเพื่อให้แผนการเงินประสบความสำเร็จได้ ซึ่งผู้สอนในหัวข้อการบริหารรายได้และค่าใช้จ่ายได้ถ่ายทอดและปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรู้และมีโอกาสฝึกทำบัญชีรายรับรายจ่ายตลอดจนวิเคราะห์พฤติกรรมค่าใช้จ่ายของตนเอง ทำให้นักศึกษาเล็งเห็นถึงความสำคัญและส่งผลให้มีพฤติกรรมการบริหารรายได้และรายจ่ายที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จันทรเพ็ญ บุญฉาย (2552) ซึ่งได้ระบุว่า การออมเป็นสิ่งสำคัญที่รองลงมาจาก การบริหารรายจ่าย แสดงว่าบุคคลให้ความสำคัญกับการบริหารรายจ่ายเป็นลำดับแรกนั่นเอง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้การจัดการการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษา

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้การจัดการการเงินส่วนบุคคล พบว่า ชั้นปีมีความสัมพันธ์กับความรู้การจัดการการเงินส่วนบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่น จะเห็นได้ว่าชั้นปีที่ 4 เป็นระดับชั้นปีที่มีคะแนนความรู้ค่อนข้างสูง ซึ่งอาจเป็นเพราะนักศึกษาในชั้นปีที่ 4 มีเป้าหมายในการเรียนเพื่อให้สำเร็จการศึกษาตามที่หลักสูตรกำหนดไว้คือ 4 ปีการศึกษา จึงมีความเป็นไปได้ที่นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จะตั้งใจเรียนเพื่อให้ระดับการเรียนอยู่ในระดับปกติและสามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามกำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริพร ลาภพานิชกุล (2558) ที่พบว่าชั้นปีมีผลต่อความตระหนักรู้และความสนใจในเรื่องการวางแผนการเงินส่วนบุคคลอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากการที่นักศึกษามีความรู้เพิ่มมากขึ้นและมีพฤติกรรมทางการเงินที่ดีขึ้นหลังจากเรียนรายวิชาดังกล่าว ประกอบกับความรู้การจัดการการเงินส่วนบุคคลมีความสำคัญกับนักศึกษาทุกคนและบุคคลทั่วไป ดังนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดการเรียนการสอนให้เป็นรายวิชาบังคับสำหรับนักศึกษาทุกคน และจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคคลทั่วไป โดยเน้นการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อมุ่งหมายให้บุคคลมีพฤติกรรมทางการเงินที่ดีขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กมลรัตน์ อายวัฒน์. (2553). *ความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครสวรรค์ ในการขอรับการสนับสนุนจากกองทุนคุ้มครองเด็ก* (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- กรวิวีร์ นันทชัยพลกษ. (2558). *ความรู้และพฤติกรรมทางการเงินของข้าราชการครูในเขตกรุงเทพมหานคร* (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- กฤษฎา เสกตระกูล. (2553). *การวางแผนการเงินส่วนบุคคล: เมื่อประชาชนมั่งคั่ง ประเทศชาติก็มั่นคง*. จาก <https://www.set.or.th/set/financialplanning/knowledgedetail.do?contentId=535>

- การเงินธนาคาร. (2560). หลุมพรางที่ควรเลี่ยง: เกษียณไม่ใช่เรื่องไกลตัว. จาก <https://www.moneyandbanking.co.th/new/15891/62/หลุมพรางที่ควรเลี่ยง-เกษียณไม่ใช่เรื่องไกลตัว>
- กิจติพร สิทธิพันธ์. (2553). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของประชาชนในกรุงเทพมหานคร (สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.
- เกษม วัฒนชัย. (2544). นโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- จันทร์ทิพย์ ชูสมภพ. (2539). ความรู้ ทักษะ และแนวโน้มการปฏิบัติเพื่อนร่วมงานที่ติดเชื้อเอชไอวี ของพนักงานและผู้ใช้แรงงาน ในโรงงานอุตสาหกรรม นิคมอุตสาหกรรมลาดกระบัง (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- จันทร์เพ็ญ บุญฉาย. (2552). การจัดการการเงินส่วนบุคคล: กรณีศึกษาเฉพาะกลุ่มวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร (รายงานวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ชาติรี จารุเดชานนท์. (2557). การเปรียบเทียบความรู้และพฤติกรรมการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ สาขาบริหารธุรกิจและสาขาวิศวกรรมศาสตร์ (สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2557). การจัดสรรการลงทุนเพื่อวัยเกษียณ. จาก https://www.bot.or.th/Thai/Segmentation/Student/setthatat/DocLib_Settha_Paper_2557/M_Doc_Prize4_2557.pdf
- ภาณุวัฒน์ กองราช. (2554). การศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของวัยรุ่นในประเทศไทย: กรณีศึกษา Facebook มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- รัชนิกร วงศ์จันทร์. (2555). ผลของการเรียนวิชาการเงินส่วนบุคคลที่มีต่อความตระหนักในการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษาในชั้นเรียน (รายงานวิจัย). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยพายัพ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- วิภาดา สุขสวัสดิ์. (2558). การศึกษาความรู้ ความเข้าใจ ของผู้เสียภาษีอากรที่มีผลต่อทัศนคติการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 13 (เขตคลองเตย) (สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสยาม, กรุงเทพฯ.
- วิวรรณ ธาราธิรัญโชติ. (2555). ข้อคิดสำหรับกรออมเพื่อเกษียณ. จาก http://www.moneymartthai.com/guru/index.php?cat=dd5c07036f2975ff4bce568b6511d3bc&know_id=645
- ศิริวรรณ มนอัคระผดุง, และ พิทักษ์ ศิริวงศ์. (2559). การเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของผู้บริหารสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. วารสารวิจัยและพัฒนาวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 11(2), 49-62.

- ศิริวรรณ ว่องวีรวิทย์, และ บุนนทริก ศิริกิจจาจร. (2553). ทักษะคติและพฤติกรรมในการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษาปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. *BU Academic Review*, 9(2), 55-63.
- สนทยา เขมวิรัตน์, ดวงใจ เขมวิรัตน์, ธาณี คงพีชร์, และ พรประภา แสงสินเจริญชัย. (2555). ความรู้และทักษะของนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดการการเงินส่วนบุคคล: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในเขตกรุงเทพมหานคร (รายงานวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- สฤณี อาชวานันทกุล. (2556). ความรู้เรื่องการเงิน (*financial literacy*) (2): พฤติกรรมการเงินของคนไทย. จาก <http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/516205>
- สิริพร ลาภพานิชกุล. (2558). การศึกษาเปรียบเทียบการตระหนักรู้และความสนใจในเรื่องการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- สุพานี โสพร. (2548). การวางแผนทางการเงินเพื่อที่อยู่อาศัยของบุคลากรสาย ก ผู้พักอาศัยในหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สุมาลี จันทร์ชโล. (2542). การวัดและประเมินผล. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.